

ШУМСКО ГАЗДИНСТВО „ВРАЊЕ“

Број: 648

Датум: 11.03.2024. године

ПРЕДЛОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА

**СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ
„ЦРНИ БОР У ПЕТКОВСКОЈ МАХАЛИ“
ЗА ПЕРИОД ОД 2025 - 2034. ГОДИНЕ**

Врање, март 2024. године

СА Д Р Ж А Ј

1. Приказ главних природних и створених вредности – природни ресурси.....	3
2. Оцена стања животне средине заштићеног подручја	4
3. Преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја	6
4. Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја	6
5. Анализа и оцена услова за остваривање циљева	7
6. Приритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности.....	8
7. Приоритетни задаци научно-истраживачког и образовног рада.....	10
8. Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора.....	11
9. Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта	11
10. Активности на промоцији вредности заштићеног подручја.....	12
11. Студијска (истраживачка), програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности	13
12. Облици сарадње и партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима напокретности	13
13. Активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације плана управљања и начин оцене успешности његове примене	14
14. Финансијска средства и друге материјалне предпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења	15

Увод

Скупштина општине Босилеград донела је Одлуку о проглашењу Споменика природе „Црни бор у Петковској махали“ („Сл.гл.Града Врања“, број 8/15).

Стабло црног бора у Петковској махали КО Црноштица, ставља се под заштиту кроз управљање Спомеником природе „Црни бор у Петковској махали“ и проглашава се за заштићено подручје од локалног значаја, односно сврстава се у III (трећу) категорију заштите.

Општина Босилеград поверила је управљање Спомеником природе „Црни бор у Петковској махали“ ЈП „Србијашуме“ Београд, по члану 6, Одлуке о проглашењу СП „Црни бор у Петковској махали“.

Непосредне послове управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ обавља Шумско газдинство Врање, Шумска управа Босилеград.

План управљања Спомеником природе „Црни бор у Петковској махали“ за период 2025-2034. године представља други десетогодишњи плански документ.

Правни основ за израду Плана управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ за период од 2025-2034. године (у даљем тексту: План управљања) су чланови 68. (прописује обавезу управљача да изради план), 52. и 53. (прописује садржину плана) Закона о заштити природе („Службени гласник Републике Србије“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21).

План је урађен у складу са:

- Законом о заштити природе („Службени гласник Републике Србије“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18.- др.закон и 71/21);
- Законом о водама („Службени гласник Републике Србије“, број 30/10, 93/12 и 101/16);
- Законом о шумама („Службени гласник Републике Србије“, број 30/10, 93/12 и 89/15 и 95/18.- др.закон);
- Законом о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09.- др.закон, 72/09, 43/11, 14/16, 76/18 и 95/18.- др.закон);
- Законом о дивљачи и ловству („Службени гласник Републике Србије“, број 18/10 и 95/18. – др.закон);
- Законом о заштити од пожара („Службени гласник Републике Србије“, број 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18 –др.закон);
- Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник Републике Србије“, број 102/07);

- Просторним планом Републике Србије 2010-2014-2020 („Службени гласник Републике Србије“, број 88/10);
- Студијом заштите СП „Црни бор у Петковској махали“ (Завод за заштиту природе, 2013.године);
- Решењем о условима заштите природе за израду Плана управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ за период 2025-2034. године (Завод за заштиту природе, акт број 023-437/2 од 14.02.2024. године);
- Водопривредном основом Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 11/02);
- Стратегијом управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Службени гласник Републике Србије“, број 3/17).

Према Закону о заштити природе план управљања заштићеним подручјем је документ којим субјекат задужен за управљање заштићеним подручјем планира: мере и активности заштите, очувања, унапређења и коришћења заштићеног подручја; смернице и приоритете за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице уз уважавање потреба локалног становништва.

Управљач доноси план управљања за период од десет година, на који сагласност даје општина Босилеград. План управљања се остварује кроз годишње програме управљања, којима се детаљно и прецизно дефинишу задаци, радови и активности, организациони и материјално-финансијски услови њиховог извршења.

1.Приказ главних природних и створених вредности – природни ресурси СП „Црни бор у Петковској махали“

Споменик природе „Црни бор у Петковској махали“ налази се у југоисточној Србији, на територији општине Босилеград у Пчињском округу, село Црноштица на КП број 1823, КО Црноштица, у својини Републике Србије, део 1/1. Површина Споменика природе износи 433 м² и пропорционална је површини круга пречника крошње. Налази се на надморској висини од 1150 м.

Стабло је раширеног, правилног хабитуса типичног за црни бор који је растао на осами, са добро развијеном, широком крошњом. Дебло, на 3,40 m наставља се у главне стубове са којих полазе гране II и III реда. Приданак дебла је са израженим жилиштем. Кора дебла је дубоко избраздана светлосмеђа, а на појединим местима светлосива до сива.

Мерењима 2024. године утврђене су следеће дендрометријске карактеристике стабла:

- Старост бора: око 350 година
- Обим стабла : 5,8 m
- Пречник на прсној висини: 1.42 cm
- Пројекција круне: југоисточна страна 12,1 m, северозападна страна 11,2 m
- Експозиција терена 330 степена северозапад
- Висина стабла: 20,1 m
- Здравствено стање стабла: добро има неколико сувих грана одумрлих због недостатка светлости
- крошња средње правилно распоређена објајастог облика.

Природно добро, стабло црног бора *Pinus nigra* је типичан репрезент своје врсте. Интересантног је хабитуса, доброг здравственог стања и добре виталности. Стар је скоро три века, због чега представља примерак очуване дендрофлоре Србије.

Заштита се проглашава ради очувања дендролошке и хортикултурне вредности стабла црног бора, његове аутентичности, интегралности, пејзажне атрактивности, старости, димензија и очуваности, као вредног елемента пејзажне структуре села Црноштице.

Увидом у документацију Републичког геодетског завода, Службе за катастар непокретности Босилеград, власник простора заштићеног природног добра кп. бр. 1823, КО Црноштица, површине 00 06 07 ha је Република Србија, Месна канцеларија Црноштица.

Шуме црног бора срећу се на висинама од 150-1540 m, плитким, често скелетним земљиштима на серпентиниту на кречњаку и доломиту. Црни бор спада у врсте које су најскромније према условима станишта.

Претежно се среће на сувим топлим јужним експозицијама, избегавајући увале и долине. По његовој густој, тамној крошњи, по чишћењу од грана, као и склопу који се одржава у његовим природним састојинама бор је у погледу светлости врста између хелиофитних и сциофитних врста, односно црни бор је врста полусенке.

Стабло црног бора у Црноштици, у засеоку Петковска махала први пут је стављено под заштиту Решењем број 01 – 538/1 од 13. 09. 1961. године, од стране Завода за заштиту природе Србије и научно проучавање природних реткости НР Србије, на основу тадашњег Закона о заштити споменика културе и природних реткости.

2.Оцена стања животне средине заштићеног подручја

На основу карактеристика природног добра и његове непосредне околине проистиче да је ово измењени природни предео. Основна одлика заштићеног природног добра огледа се у комбинацији природних и људским радом створених вредности.

Животна средина природног добра је угрожена од стране човека, коришћењем шума, изградњом грађевинских објеката и путне инфраструктуре. У ближој околини стабла црног бора нема евидентираних загађивача. На основу констатованог, може се рећи да је стање животне средине подручја природног добра задовољавајуће.

3.Преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја

Због свог географског положаја и удаљености од насељених места ово подручје није угрожено. Евентуалне активности, делатности и процеси који могу делом угрозити заштићено подручје су:

- Сушни периоди када се могу јавити пожари пошто се једним делом заштићено подручје граничи са приватним поседом;
- Не постоји угроженост од урбанизације.

4.Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја

Општи концепт заштите СП „Црни бор у Петковској махали“ заснива се на законским основама и досадашњим искуствима у управљању заштићеним подручјем.

Под управљањем заштићеним природним добром подразумева се развијен систем мера и активности којима се уређују сва питања од значаја за успешно планирање и спровођење мера заштите, очувања и унапређивања посебних природних вредности, рационално и планско коришћење (одрживо коришћење) природних ресурса, обезбеђивање њихове функције уз поштовање начела очувања природних вредности и равнотеже природних екосистема као и функционално уређивање за потребе дозвољених видова коришћења и најповољнијег развоја уз стално утврђивање и праћење стања у природи.

План управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ карактерише принцип активне заштите где нису дозвољене никакве активности осим научно-истраживачких, односно концепт интегрално-развојне заштите на коме се и заснива „одрживи развој“.

На подручју Споменика природе „Црни бор у Петковској махали“ утврђен је режим заштите III (трећег) степена и циљ заштите реализоваће се кроз чување и редовно одржавање заштићеног стабла, спровођењем одговарајућих мера неге, заштите и ревитализације и уређењем.

5.Анализа и оцена услова за остваривање циљева

Доношењем Плана управљања који треба да буде усаглашен са законским прописима и пратећим актима, као и са осталим плановима и програмима везаним за ово заштићено подручје (шумске, ловне основе, просторни планови ...), стварају се основни предуслови за остваривање планираних циљева заштите и развоја заштићеног подручја.

За реализацију дугорочних циљева СП „Црни бор у Петковској махали ” морају се створити претпоставке и обезбедити услови и то по приоритетима:

- **Доношење планске и програмске документације:** сагласно Одлуци о проглашењу СП „Црни бор у Петковској махали ” управљач ће донети неопходна управљачка документа, односно: План управљања за период 2025-2034. године, Извештај о реализацији плана управљања за период 2015-2024. године, годишње програме управљања СП „Црни бор у Петковској махали” и извештаје о остваривању годишњих програма управљања СП „Црни бор у Петковској махали ”
- **Организационо, кадровско и техничко опремање управљача:** непосредни послови управљања спроводиће се преко Шумског газдинства „Врање“ из Врања, Шумске управе Босилеград. ШГ „Врање“ има искуство у управљању заштићеним подручјима и у наредном планском периоду планира се унапређење рада у смислу стручног усавршавања постојећих кадрова, унапређења у техничком и технолошком смислу кроз набавку опреме и савремених средстава рада;
- **Међусобна сарадња и комуникација са корисницима простора** у непосредном окружењу СП „Црни бор у Петковској махали ”, локалним становништвом и општинском управом у Босулеграду;
- **Учешће и подршка научних и истраживачких институција:** управљач ће пружити подршку научним и истраживачким институцијама које буду заинтересоване на пољу истраживања.
- **Обезбеђење финансијских средстава** – подразумева трајно и стабилно финансирање Плана управљања на основу Закона о заштити природе и Одлуке о проглашењу СП „Црни бор у Петковској махали”. Овај услов мора бити испуњен

у целости како би се сви планирани циљеви испунили. Према садашњем стању средства за реализацију Плана управљања, односно годишњих програма управљања обезбеђују се кроз средства суфинансирања од стране општине Босилеград и из средстава управљача (из обављања делатности газдовања шумама).

6. Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности

Концепција, односно стратегија заштите и развоја СП „Црни бор у Петковској махали“ треба да дефинише основне правце заштите и развоја овог заштићеног природног добра тако да се остварују одређени принципи и то: принцип очувања, заштите и унапређења биодиверзитета, принцип дугорочног планирања, принцип интегрално развојне заштите, а то подразумева и детаљну разраду система финансирања заштите и развоја, обезбеђивање дугорочних координираних научних и стручних истраживања, успостављање информационог система, сталну обуку кадрова који раде на пословима управљања заштићеним природним добрима као и нормативно регулисање управљања заштићеним природним добрима - Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр.36/09, 88/10, 91/10 – исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21).

У том смислу приоритетне активности и мере су:

- Очување локалитета СП „Црни бор у Петковској махали“;
- Заштита и очување станишта ;
- Усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања;
- Успостављање и развој научних, едукативних и културно-просветних активности;
- Сарадња са релевантним институцијама на свим нивоима;
- Одговарајућа презентација заштићеног природног добра.

Управљање СП „Црни бор у Петковској махали“ у смислу овог Плана управљања подразумева организовање и спровођење низа мера и активности, које произилазе из Закона о заштити природе и других пратећих прописа, а имају за циљ његову заштиту и развој.

Приоритетни задатак ЈП „Србијашуме“, ШГ „Враће“ је одржавање успостављене одговарајуће организованости у погледу управљања, односно старања заштићеним добром, на бази поверених послова и утврђених обавеза у складу са законским и пратећим прописима.

У оквиру наведеног управљач је дужан да:

- Обезбеди спровођење прописаног режима заштите и очување природног добра;

- Усклади развојне активности са циљевима у очувању и унапређивању овог добра;
- Води рачуна о спровођењу научно истраживачких, васпитно образовних, културних и других активности.

Поред наведеног управљач је дужан да:

- Врши обележавање, односно да обнавља границе и постављене ознаке;
- Врши усклађивање планова и основа;
- Доноси одређена акта (Правилнике);
- Обезбеђује чуварску службу;
- Доноси програме управљања за заштићено подручје.

Управљање овим природним добром претпоставља: добру организованост и опремљеност за извршавање поверених послова, развијен систем планирања заштите, ажурно извршавање законских обавеза и успостављање материјалних претпоставки за извршавање програмирањих послова заштите.

- **Чување заштићеног подручја:** Тренутно је за СП „Црни бор у Петковској махали“ , у склопу ШУ „Босилеград” организована служба која врши активности на заштити природе и развоја, праћење стања природног добра, прикупљању података и спровођење других активности. На чувању и праћењу стања овог добра запослен је стално један чувар заштићеног подручја који има положен испит за чувара и поседује уредну легитимацију. На стручном делу послова ангажују се по потреби надлежни реверни инжењер, референт заштите животне средине и самостални референти стручних служби.
- **Обележавање:** Обележавање СП „Црни бор у Петковској махали“ извршено је у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник Републике Србије“ број 30/92, 24/94 и 17/96) постављањем ознака заштићеног подручја на видном месту. С обзиром на стални проблем управљача, који се односи и на намерно уништавање постављених ознака и немарни однос корисника према ознакама, одржавање постављених и замена оштећених је стални задатак у току периода.
- **Израда неопходне планске и друге документације:** Управљач има обавезу доношења: Плана управљања за период од 10 година, Извештаја о остваривању десетогодишњег плана управљања, Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби; Годишњег програма управљања и Извештаја о остваривању годишњег програма управљања; Годишњег програма управљања и Извештаја о остваривању програма управљања; Сагласност на ова акта даје надлежни орган – општина Босилеград;
- **Сарадња са заинтересованим странама:**

У циљу унапређења заштићеног подручја планира се сарадња са свим заинтересованим и надлежним субјектима:

- сарадња са надлежним министарствима
 - програмска сарадња са стручним установама (Завод за заштиту природе Србије, Завод за урбанизам, Институтути, Факултети и др.)
 - програмска сарадња са планинарима, извиђачима, еколошким покретима, младим истраживачима и др.
 - сарадња са М.З. и општином Босилеград
 - сарадња са ЈКП
- **Одржавање уредности и чистоће СП „Црни бор у Петковској махали”:** управљач ће планирати активности на одржавању уредности и чистоће у приступном делу заштићеног подручја односно активности на уклањању отпада са простора непосредног окружења СП „Црни бор у Петковској махали ”.
 - **Промоција и презентација вредности и значаја СП „Црни бор у Петковској махали”:** управљач ће самостално и у сарадњи са научно-истраживачким институцијама промовисати вредности заштићеног подручја;
 - **Ажурирање базе података:** ЈП „Србијашуме“, односно непосредни управљач на терену Шумско газдинство „Врање“ Врање има успостављену базу података у функцији управљања заштићеним подручјима.

7. Приоритетни задаци научно-истраживачког и образовног рада

У циљу очувања и унапређења, као и што стручнијег и квалитетнијег управљања заштићеним подручјем неопходно је вршити стална истраживања. У овом смислу, управљач се највише ослања на опште смернице у испуњавању задатака научно-истраживачког рада и на релевантне научне установе, а пре свега на стручне екипе Завода за заштиту природе Србије.

Научно-истраживачке активности треба да су регулисане и усклађене са Планом управљања и Годишњим програмима, а резултати и документација истраживања треба да буду похрањени код управљача уз евентуално формирану базу података.

У циљу успостављања савременог система управљања заштићеним природним добром и стварања научно-стручне, информационо-документационе основе о стању и вредностима заштићеног добра, а у сврху спровођења заштите и развоја, пружити логистичку подршку истраживачима који поседују одговарајуће уверење министарства надлежног за заштиту животне средине и које поседују акт са условима заштите природе и животне средине које издаје Завод за заштиту природе, као и одговарајуће одобрење управљача, уз обавезно достављање података или публикованих резултата управљачу након завршетка истраживања.

Научно истраживачке активности реализоваће се у складу са могућностима и исказаним интересима стручњака и институција.

Задаци у оквиру образовно-васпитног рада реализују се кроз презентацију и популаризацију природних и других вредности заштићеног подручја и то путем разних

публикација, укључујући ту и могућност формирања веб сајта, затим путем сарадње са туристичким, планинарским и другим сличним удружењима, као и евентуалним организовањем посета овом заштићеном простору.

8. Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора

На основу већ постављених дугорочних циљева заштите и одржавања као и утврђеном режиму заштите где су таксативно већ набројане дозвољене и забрањене радње унутар заштићеног подручја, Планом управљања планиране су следеће активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора:

- Ограничено и контролисано коришћење простора заштићеног подручја у туристичке сврхе у неуређеним (природним) условима, уз услове Завода за заштиту природе Србије;
- Обележавање заштићеног подручја и његових граница на бази законских прописа, постављање информативних табли, табли заштићеног подручја са режимом заштите и евентуално ознака упозорења које се односе на поштовање реда и начина понашања на заштићеном простору;
- Научно-истраживачке и образовно-васпитне активности;

9. Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта

Стабло црног бора у Петковској махали, ставља се под заштиту кроз управљање Спомеником природе „Црни бор у Петковској махали“ и проглашава се за заштићено подручје од локалног значаја, односно сврстава се у III (трећу) категорију заштите.

Власник простора заштићеног природног добра кп. бр. 1823, КО Црноштица, површине 00 06 07 ha је Република Србија, Месна канцеларија Црноштица.

У складу са режимом заштите и вредности ботаничког Споменика природе „Црни бор у Петковској махали“, а у складу са предложеним режимом III (трећег) степена заштите за утврђују се следеће мере:

Режимом заштите III степена, поред забрана из Закона о заштити природе и Уредбе о режимима заштите, **забрањује се** и:

- сеча стабла, ломљење грана, кидање четина, уништавање коре и кореновог система или предузимање било којих радњи и активности које би нарушиле,

односно оштетиле његова битна својства или довеле у питање биолошки опстанак стабла;

- садња било каквог декоративног зеленила, на делу заштићене површине око дебла црног бора;
- ложење ватре, депоновање смећа и другог отпада у заштићеној површини;
- изградња надземних и подземних енергетских водова на подручју природног добра;
- раскопавање и депоновање земље на заштићеној површини природног добра;
- уништавање кореновог система и дебла приликом извођења било каквих радова у непосредној близини;
- испуштање отпадних и загађених вода на заштићену површину Споменика природе;
- постављање (укуцавање) табли и других обавештења на деблу заштићеног стабла.
- извођење грађевинских радова и активности у заштићеној површини Споменика природе који могу негативно да утичу на стабло, тј. наруше и оштете вредности природног добра.

ограничава се и:

- научно – истраживачки рад и праћење стања природних реткости;
- све биолошко - техничке мере заштите и неге за које се процени да су неопходни за одржавање виталности стабла храста сладуна (третман против ентомолошких и фитопатолошких обољења, уклањање сувих грана, заштита пресека,..), а под условима које утврђује Завод за заштиту природе Србије;

10.Активности на промоцији вредности заштићеног подручја

Програмске активности у овој области конципиране су тако да се врши позитиван утицај на стварање представе о заштићеном подручју СП „Црни бор у Петковској махали“ и дају конкретне информације, да се популаришу вредности подручја и утиче на интересовање научно-васпитних институција.

Презентација и популаризација ће се остваривати кроз следеће активности:

- штампање пропагандног материјала (флајери и др.);
- штампање информативних брошура;
- информисање кроз јавна гласила;

Важно је нагласити да је до сада доказано, најбољи вид промоције заштићеног подручја био преко јавних гласила, кроз различите емисије и путописне репортаже, а да велики значај у ери информационог технологија може да има и популаризација путем израде web сајта.

11. Студијска (истраживачка), програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности

Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр.36/2009, 88/2010 и 91/2010 – исправка, 14/16, 95/18.- др.закон и 71/21), детаљно су дефинисане обавезе Управљача по питању документације коју мора да уради (и уреди) за заштићено подручје.

Управљач има обавезу доношења:

- План управљања заштићеним подручјем (као дугорочни документ који се доноси на десет година);
- Извештај о остваривању плана управљања заштићеним подручјем;
- Годишњи програм управљања заштићеним природним добром којим се реализује Програм управљања за одређену годину (и то као део производно-финансијског плана преузећа)
- Извештај о остваривању годишњег програма управљања;
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби за заштићено природно добро.

Документација везана за научно-истраживачки рад и друге активности у оквирима Плана управљања, може да буде похрањена код Управљача уколико су исте спроведене, односно уколико постоји интресовање научних и других институција и организација а у складу са условима Завода за заштиту природе Србије.

12. Облици сарадње и партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности

Основни циљ успостављања и одржавања односа јесте заштита природног добра, поштовање одређеног режима заштите и стварање услова за бољи развој подручја у функцији заштите.

У циљу унапређења заштићеног подручја планира се сарадња са свим заинтересованим и надлежним субјектима и то:

- сарадња са надлежним министарствима;
- програмска сарадња са другим управљачима споменика природе у Србији;
- програмска сарадња са стручним установама (Завод за заштиту природе Србије, Завод за урбанизам, Институте, Факултети и др.);
- програмска сарадња са планинарима, извиђачима, еколошким покретима, младим истраживачима и др.

- сарадња са месним заједницама и општином Босилеград.

Посебно је важно одржавање сталне сарадње са локалним становништвом и то, пре свега, у смислу едукације и информисања истих о вредностима, значају и могућностима које пружа заштићено подручје. Локалном становништву потребно је дати и знања о изворним вредностима и значају заштићеног подручја, а све у циљу заштите истог.

Значајна сарадња и евентуално партнерство односи се посебно на планинарска друштва и еколошка друштва, која су у много чему компатибилна у очувању животне средине и заштити исте, као и Управљачи заштићених подручја.

13. Активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације плана управљања и начин оцене успешности његове примене

План управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ биће реализован преко Годишњих програма управљања у Шумском газдинству „Врање“ у оквиру надлежне Шумске управе „Босилеград“, на бази следећих активности и мера:

План управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ конципиран је по годинама и планираним видовима радова који се могу груписати у:

1. Израда планских докумената и аката која обухвата израду:

- Плана управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ (*субјект*: управљач; *динамика*: 2024. година и у 2033. години за наредни десетогодишњи период);
- Годишњи програм управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ (*субјект*: управљач; *динамика*: сваке године се ради и то до 15. новембра текуће за наредну годину, уз обавезу доставе општини Босилеград на давање сагласности);
- Извештај о остваривању годишњег програма управљања СП „Црни бор у Петковској махали“ (*субјект*: управљач; *динамика*: сваке године се ради и то до 15. децембра текуће за наредну годину, уз обавезу доставе општини Босилеград);

2. Обележавање СП „Црни бор у Петковској махали“ што обухвата:

- Постављање и обнављање ознака-табли и информативних табли (*субјект*: управљач уз помоћ, у суфинансирању општине Босилеград и сопствених средстава од обављања делатности, што ће се прецизирати Годишњим програмима управљања; *динамика*: 2025 – 2034. година).

3. Чување СП „Црни бор у Петковској махали“ што обухвата:

- Унапређење рада и опремања чуварске службе, сагласно Правилнику о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (*субјект*: управљач уз помоћ општине Босилеград и сопствених средстава од обављања делатности, што ће се прецизирати Годишњим програмима управљања; динамика: 2025 – 2034. година). На чувању и праћењу стања овог добра запослен је стално један чувар заштићеног подручја, који је уједно и чувар СП „Црни бор у Црноштици“ који поседује униформу за чуваре заштићених подручја која је прописана Правилником, као и положен испита за чуваре заштићених подручја, односно поседује легитимацију. На стручном делу послова ангажују се по потреби надлежни реверни инжењер, референт заштите животне средине. За наредни период предвиђа се посебно даља едукација кадрова који су директно везани за наведене послове и њихово редовно опремање (набавка опреме);

4. Уређење СП „Црни бор у Петковској махали“ што обухвата:

- Постављање и обнављање путоказа, уређење прилаза и уклањање комуналног отпада (*субјект*: управљач из сопствених средстава од обављања делатности, што ће се прецизирати Годишњим програмима управљања; динамика: 2025 – 2034. година).

5. Популаризација и презентација СП „Црни бор у Петковској махали“ што обухвата:

- Штампане флајера, лифлета и публикација (*субјект*: управљач из сопствених средстава од обављања делатности, што ће се прецизирати Годишњим програмима управљања; динамика: 2025 – 2034. година).

14. Финансијска средства и друге материјалне предпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења

Финансирање заштићеног подручја, према члану 69. Закона о заштити природе, обезбеђује се из: средстава буџета Републике Србије, односно јединице локалне самоуправе; средстава Зеленог фонда Републике Србије; накнада за коришћење заштићеног подручја; прихода остварених од обављања делатности; средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе; донација, поклона и помоћи и других извора у складу са законом.

С обзиром да се План управљања СП „Црни бор у Петковској махали”, ради за период од 10 година, као и да је тешко у овом тренутку предвидети трошкове у десетој години примене Плана управљања, за сваку годину дате су пројекције видова радова које треба урадити сходно планираним циљевима, уз процену потребних финансијских средстава, полазећи од садашњих јединичних трошкова.

Сагласно планираним активностима и задацима, које треба да изврши Управљач СП „Црни бор у Петковској махали”, у оквиру Плана управљања СП „Црни бор у Петковској махали” за период 2025 - 2034. година, процењено је да су неопходна финансијска средства у износу од:

Период 2025-2034.	Учешће (рсд)			Свега (рсд)
	ЈП „Србијашуме“	Општина Босилеград		
	2.570.000	2.500.000		5.070.000
%	50,69	49,31		100,00

У досадашњој пракси управљања, финансирање свих послова везаних за заштићено добро реализовано је из сопствених извора ЈП „Србијашуме“ и уз учешће средстава буџета локалне самоуправе Босилеград, како је планирано и у наредном периоду.

Полазећи од наведеног, у наредном десетогодишњем периоду, годишњим програмима управљања дефинисана је врста задатака и висина потребних финансијских средстава која су дата у табеларним прегледима. Део средстава, према томе, потребно је обезбедити из буџетских извора, а део из сопствених прихода управљача.

План управљања спроводи се Годишњим програмима који садрже послове и задатке који ће се непосредно спроводити у текућој години, са динамиком њиховог извршења и неопходним финансијским средствима за реализацију у тој години.

План сачинили:

Д и р е к т о р
Шумског газдинства „Врање“
Врање

Никола Новковић,
дипл.инж.шум.

